

l'esperit nano

Nano és un projecte creat col·lectivament. Es basa en la investigació de les programacions infantils de BCN i té com a objectiu crear una programació familiar per al CCCB els anys vinents. Per les temàtiques que tracta té la influència d'altres projectes de la casa, com Now o Kosmopolis, però posseeix sens dubte un mètode de treball propi, proper a la praxi que s'està implementant en programes com ICI, el cicle dedicat a la investigació i innovació en l'àmbit cultural.

Nano no és un festival. És un procés obert de treball desenvolupat per un nucli intern amb diversos assessors i contribuïdors en cadascun dels àmbits que explorem. La conclusió provisional a la qual hem arribat és que hi ha una nova cultura de la infància, conformada per una sèrie d'inputs que no només provenen de les noves orientacions pedagògiques i educatives, sinó que es correspon amb el canvi de paradigma (o paradigmes) al qual estem assistint en l'inici del segle XXI.

El camp és ampli, obert i fecund, ja que implica considerar les noves famílies, les noves formes de relació que sorgeixen entre pares i fills. Implica revisitar una concepció de la infància que ha canviat molt en els darrers dos segles, i alhora integrar-hi els estudis, experiments i tendències emergents. Des d'aquesta obertura, s'ha anat construint l'esperit Nano.

El mateix títol és un joc que, alhora que integra un dels prefixos de moda en diversos camps, al·ludeix a una denominació pròpia d'aquest context (Nano: l'estudi de les disciplines i tecnologies del món atòmic i subatòmic; Nano: l'empàtic nom amb què s'anomena els nens a Catalunya).

7 principis

Quan ens vam proposar sintetitzar els criteris que orienten aquest projecte, vam descobrir set propietats o principis Nano, que també poden aplicar-se a altres projectes. Aquestes propietats han estat una guia important en el procés de treball, i si bé poden resultar insuficients o considerar-se tòpiques o simplistes, inclouen tot el que Nano pot ser:

SIMPLICITAT.	Un valor que defineix el llenguatge, la forma i l'estructura de les activitats.
PARTICIPACIÓ.	Foment de les actituds proactives que estimulin la creativitat individual.
COL·LABORACIÓ.	Predomini de propostes col·laboratives que fomentin el treball en equip.
DEDUCCIÓ.	Dinàmiques que permetin als nens aprendre de la seva pròpia experiència.
DIVERSIÓ.	El joc com a instrument clau per al desenvolupament integral.
CONeixEMENT.	Activitats que potenciïn noves capacitats cognitives.
EMOCIÓ.	La importància de l'emoció i la sorpresa en l'art de créixer.

Aquests són els criteris que han guiat la creació, formalització i producció d'aquesta edició 0 (o programa pilot). Volíem crear un món Nano sense recórrer al naturalisme o als tòpics formals amb què habitualment s'assumeixen les activitats infantils. Forma i contingut van tenir les seves sincronies i distanciaments, però el mateix procés de creació col·lectiva revela una singular autoorganització, de manera que els sectors, temes i formats d'aquesta primera posada en escena, es van anar integrant de forma natural. I cadascun d'aquests és un àmbit obert d'exploració que connecta amb la resta d'àmbits.

els espais nano

PATI MÒBIL

Volíem fer un elogi de la mobilitat sostenible i vam començar a pensar en coreografies de la mobilitat que incloguessin danses de tots els cicles, després vam pensar en una gimcana, i li vam donar voltes a la idea. Finalment arribarem a una versió simplificada on bicicletes, tricicles, patinets etc., conserven l'esperit original de l'espai que connecta amb una sensibilitat que va estenent-se en diverses ciutats: des de Barcelona, passant per Londres o per la pionera Amsterdam. Aquest elogi de la bicicleta i del caminar té futur, i és com altres activitats Nano, intergeneracional. És un bé per als nens, les famílies i la ciutat.

NANO VILA

Si bé és cert que estem repensant la ciutat, concebant una ciutat compacta que eviti la ciutat difusa que s'estén sense límits, també estem intentant crear una ciutat que permeti als nens i a les famílies desenvolupar-se en plenitud i llibertat. En aquest sentit, la iniciació a l'arquitectura i l'urbanisme responsables resulten decisius. Per això incloem un taller on, d'una manera senzilla, s'introdueix als nens en el complex aprenentatge que implica viure en entorns urbans al segle XXI. I per això també incorporem una de les moltes iniciatives que donen solucions a la qualitat de vida en les ciutats compactes, com ara els horts urbans. Barcelona, així com altres ciutats europees i americanes, ja han posat en marxa un pla d'horts urbans (vegeu iniciatives com les del col·lectiu Tarpuna, Barcelona Innova o el Capital Growth de Londres).

ILLA SONORA

L'educació artística és potser una de les assignatures pendents de la pedagogia tradicional. No obstant això, hi ha moltes iniciatives per canviar la situació. Nano no vol ser didactista, ni prescriptiu, però sí que ens agradaria contribuir a una concepció més lliure i oberta del que significa l'art (i la ciència) en la formació integral d'una persona. En aquesta primera edició ens hem decantat per la música, perquè ja van iniciar una investigació en altres projectes com BCN MP7 Músiques en procés, i hi ha una sèrie de nous estudis, iniciatives i propostes que parlen precisament de la importància de la música en la nostra vida prenatal i en els nostres primers anys de vida, així com també en el desenvolupament harmònic de les relacions entre diferents cultures. Volíem també erosionar el prejudici que impedeix que totes les persones, més enllà de les seves capacitats i el seu virtuosisme, puguin crear i experimentar amb la música. Les activitats i concerts de l'Illa Sonora estan inspirats en aquesta consciència, en la necessitat d'una infància musical, rítmica, cantable i ballable.

NANO ZOO

Nano intenta ser una activitat intergeneracional, però també contribuir a la nova consciència emergent sobre la nostra relació amb les diferents espècies que habiten aquest planeta. En alguns àmbits, ja es parla de "cultura interespecieista" en contra de la cultura especieista en la qual estem immersos. Hem inventat el Nano Zoo per reflectir de manera breu i simple les capacitats cognitives i emocionals dels animals, connectant amb tendències que van des de la denúncia del maltractament quotidià, fins als canvis d'actituds i orientacions que afecten els mateixos parcs zoològics europeus. Hem creat un zoo virtual i l'hem completat amb tallers i relats que ens parlen d'una relació molt diferent, no només amb els nostres animals domèstics, sinó amb totes les criatures que habiten aquest planeta.

LABORATORI D'HISTÒRIES

La pregunta inicial que ha guiat aquest apartat és: per què hi ha tants prejudicis i malentesos entre els defensors de la lectura i els detractors dels videojocs, amb tots els matisos i combinacions que tenen lloc? I la conclusió, almenys parcial, és que en gran mesura es tracta d'intentar una evolució complementària o integrada. És a dir, les virtuts inalterables dels llibres i el que té de millor el nou instrument creat pels videojocs. El Laboratori d'Històries és el resultat d'aquesta investigació. Una selecció de la nova generació de videojocs que, a més d'entretenir o divertir, tenen objectius específics en qüestions de salut, ciència, art, transmissió de valors, etc. I una selecció de llibres que, a més de resultar extraordinaris en l'experimentació amb el format llibre, connecten plenament amb les nostres preocupacions temàtiques. D'aquesta hibridació, ens queda el sentiment que més enllà dels canvis i transformacions accelerades, el que preval és la necessitat de crear i compartir històries... I que en aquest joc, en aquesta sorpresa, hi resideix una de les claus de la bona memòria i de l'alta imaginació.

CINANOTECA

En el projecte Nano vam analitzar també què passava en aquesta galàxia audiovisual en la qual estem immersos, confirmant les excel·lents programacions infantils que ja existien a BCN. Què hi podíem aportar? Si Pixar és el paradigma que està canviant l'animació infantil, per què no investigar tota l'animació en 3D que, utilitzant eines similars a les de Pixar, revela una pluralitat i una varietat que també convé conèixer...? Aquesta és la línia de treball que hem explorat en aquest primer lliurament de la Cinanoteca. Animacions en 3D d'última generació creades per petits estudis o col·lectius, videoclip sobre la infància i totes les connexions existents amb els temes Nano.

l'esperit nano

NANO és un procés, una aventura que comença, una plataforma de treball sobre la nova cultura de la infància que ja és aquí i que potser amb el temps serà vista com la infància d'una nova cultura. En això confiem, amb tot el que hem d'aprendre, compartir i crear entre tots.

Equip Nano

Barcelona, octubre 2009.

